

Rundskriv

Nr.

Vår ref.

Dato

Utkast til retningslinjer for statens behandling av søknader om ettergivelse av sakskostnader i straffesaker

1. Innledning

I medhold av Stortingets vedtak 10. februar 1988 og kongelig resolusjon 3. september 2010 er Justis- og beredskapsdepartementet gitt fullmakt til å ettergi krav på sakskostnader i straffesaker når *særlige forhold* taler for det.

I den kongelige resolusjonen er Justis- og beredskapsdepartementet gitt myndighet til å fastsette retningslinjer for statens behandling av anmodninger om ettergivelse av sakskostnader. Retningslinjene gjelder ettergivelse av sakskostnader i straffesaker. Ettergivelse av sakskostnader i sivile saker der staten er part og i benefiserte saker er regulert i Rundskriv G-09/2010.

Ettergivelse av sakskostnader innebærer at det gis avkall på formuesverdier som staten eier, og staten handler dermed i kraft av sin privatrettslige kompetanse. Sakskostnader tilkjent staten skal som hovedregel betales, enten det skjer frivillig eller ved tvangsinnfordring.

Sakskostnader og renter kan ettergis helt eller delvis.

Kompetent myndighet

Anmodninger om ettergivelse i saker som antas å ha stor allmenn interesse eller som reiser særlig prinsipielle spørsmål skal forelegges Justis- og beredskapsdepartementet før Statens innkrevingssentral (SI) treffer en avgjørelse.

Justis- og beredskapsdepartementet kan instruere SI i enkeltsaker.

2. Momenter ved vurderingen av om det foreligger særlige forhold

2.1 Utgangspunkt

Ettergivelsesadgangen er ment å være en sikkerhetsventil for de tilfeller hvor det foreligger særlige forhold som gjør det urimelig å opprettholde kravet. Det føres en meget restriktiv praksis.

Ved vurderingen av om det foreligger særlige forhold, foretas en konkret helhetsvurdering der det legges vekt på skyldnerens økonomiske situasjon og/eller andre særlige forhold. Hovedvekten legges på økonomiske forhold, men helt unntaksvis kan andre særlige forhold i seg selv kvalifisere til ettergivelse.

Dersom skyldneren er domfelt eller har vedtatt forelegg for nye straffbare forhold vil dette tale mot ettergivelse av sakskostnader.

Påtalemyndighetens uttalelse skal vektlegges.

2.2 Skyldnerens økonomiske situasjon

Ved vurderingen av om det foreligger særlige forhold legges det som nevnt vekt på skyldnerens økonomiske situasjon. For at det skal foreligge særlige forhold i denne sammenheng må skyldneren ha særdeles dårlig økonomi. Det legges vekt på skyldnerens formuesstilling, inntekt og fremtidige ervervsmuligheter.

Det skal som hovedregel ikke finnes tjenlige formuesgoder til dekning eller være rom for utleggstrekk. Ved vurderingen legges det imidlertid vekt på eventuell forsørgelsesbyrde og, dersom søker har familie, dens totale økonomiske situasjon sammenholdt med kravets størrelse, herunder påløpte renter.

Har skyldneren betydelig gjeld til andre kreditorer, må det vurderes om ettergivelse vil komme skyldneren selv til gode. Sakskostnader bør ikke ettergis hvis ettergivelse bare vil innebære et økt dekningsgrunnlag for de øvrige kreditorene. Skyldnere med alvorlige gjeldsproblemer bør oppfordres til å anmode om gjeldsordning etter gjeldsordningsloven.

Dersom skyldnerens dårlige økonomi må antas å være av forbigående art, bør sakskostnadene ikke ettergis.

2.3 Andre særlige forhold

I tillegg til skyldnerens totale økonomiske situasjon kan det legges vekt på andre særlige forhold. Dette må være spesielle tilfeller hvor det vil kunne virke urimelig å opprettholde kravet.

Momenter av betydning for om det foreligger særlige forhold kan være:

- a) Skyldnerens situasjon.* Det kan legges vekt på at skyldnerens situasjon har endret seg etter rettsavgjørelsen/ileggelsen av forelegget.
- b) Sakens alder.* Hvis kravet på sakskostnader er gammelt og innfordringstiltak ikke har gitt resultater, kan dette tale for ettergivelse. Skyldes imidlertid dette trenering og manglende betalingsvilje fra skyldneren, bør det ikke tas hensyn til sakens alder.
- c) Helsemessige forhold.* Helsemessige forhold relaterer seg i første rekke til skyldnerens egen helse, men også forhold hos nær familie kan vektlegges. De helsemessige forholdene må være av en viss alvorlighetsgrad. Innvilget uførepensjon til skyldneren er i seg selv ikke tilstrekkelig for ettergivelse.
- d) Skyldnerens alder.* Høy alder er ikke alene tilstrekkelig for ettergivelse. Dette må sees i sammenheng med fremtidige inntektsmuligheter.

Det legges vekt på om forholdene er av varig eller forbigående art.

Momentene nevnt ovenfor er ikke uttømmende.

3. Avgjørelsen

Avgjørelsen er ikke et enkeltvedtak og kan ikke påklages.